

Příloha k závěrečné zprávě úkolu 16/ PRTN 05

Analýza k naplňování Strategie ISO 2016 – 20

Úkol (16/ PRTN 05) zařazený do Plánu standardizace – Programu rozvoje technické normalizace na rok 2016 s názvem: „**KOORDINACE ZAPOJENÍ ČESKÝCH SPOTŘEBITELŮ V ISO COPOLCO PRO ROK 2016**“

REKAPITULACE k úkolu ad A, 1

Zadání úkolu

- ISO schválilo v r. 2015 a vydalo strategii ISO 2016 – 20, která velmi přehledně a názorně podává informaci o významu a smyslu této organizace a o technických normách obecně. Cílem tohoto úkolu je strategii zprostředkovat širší veřejnosti.

Plnění

Splněno – překlad byl připraven v úzké kooperaci s ÚNMZ; je vystaven ve speciálně připravené sekci stránek top-normy.cz – Pracovní programy (ISO COPOLCO) (<http://www.top-normy.cz/iso-copolco/informace-o-procesech/pracovni-programy.php>).

- Smyslem každé strategie je její naplňování. K tomu bude řešitelem zpracován rozklad, který vyhodnotí stávající situaci, jak tento úkol, ale i další projekty a aktivity řešitele k naplňování strategie přispívají. Součástí bude vyhodnocení naplňování národního „sektorového“ programu priorit. Z analýzy vyplývají doporučení pro další kroky k přispění SČS/KaStan k implementaci Strategie.

Plnění

Plnění této aktivity je předmětem tohoto rozborového materiálu.

ŘEŠENÍ úkolu

1 Vyhodnocení naplňování národního „sektorového“ programu priorit zapojení do normalizace

2 Rozbor Strategie ISO 2016 – 20

3 Závěry a rekapitulace doporučení

1) Vyhodnocení naplňování národního „sektorového“ programu priorit (ISO COPOLCO) zapojení do normalizace

V březnu 2016 byl program aktualizován s tím, že změny se týkaly výrazně jeho restrukturalizace, ale jistě i některých obsahových úprav. Program tedy není identický s programem připojeným k úkolovému listu, je ale obsažnější. Z hlediska logiky řešení úkolu s dopadem na budoucí uplatnění se jevílo řešiteli jako smysluplné vyhodnocovat tento aktualizovaný program ([Zde](#)).

Provedení vyhodnocení je v příloze 1.

Komentář k vyhodnocení programu:

- Program se daří účinně naplňovat ohledně zapojení zástupců spotřebitelů do více pracovních, poradních i řídicích struktur a platforem ve vztahu k normalizaci na národní (ÚNMZ), regionální -

evropské (ANEC) i mezinárodní (ISO COPOLCO) úrovni. Pozitivní je, že se rozšiřuje počet reprezentantů za SČS/KaStan.

- SČS/KaStan jsou zapojeny do několika mezinárodních projektů ISO (jednotková cena, záruky, srovnávací testy aj.).
- Zviditelnění na mezinárodní úrovni je vedeno i přes informace zveřejněné v newsletters ANEC a ISO COPOLCO.
- Zájmy spotřebitelů v normalizaci pro výrobky i služby jsou zastoupeny účastí v několika TNK. Téma bylo podpořeno publikační činností i dalšími aktivitami, včetně konkrétních činností k podpoře používání norem.

2) Rozbor Strategie ISO 2016 – 20

(s ohledem a s důrazem na úlohu Sdružení českých spotřebitelů a Kabinetu pro standardizaci při jejím naplňování na úrovni národní, evropské a případně i v mezinárodním rozměru)

Tvorba špičkových norem vyžaduje účinné zapojení nejrůznějších aktérů – zainteresovaných stran. To se týká nejenom tvorby, ale i dalších souvisejících procesů, komunikace, uplatňování a prosazování norem.

Tato analýza se zaměřuje na úlohu spotřebitelů obecně a institucionálně na Sdružení českých spotřebitelů, z.ú., (SČS), resp. Kabinet pro standardizaci, o.p.s. (KaStan)¹ v tomto procesu, a tedy do implementace strategie. Kde to bude přiměřené, či vysloveně potřeba, zdůrazníme globální aspekt ISO, ale jinak budeme vnímat zapojení spotřebitelů a podporu normalizace obecně, tedy i na národní a regionální - evropské úrovni, neboť to považujeme za východisko a podmínku naplňování strategie ISO.

Provedení rozboru jednotlivých ustanovení Strategie je v příloze 2.

Komentář k rozboru Strategie:

Strategie ISO na období 2016–2020 osahuje 6 strategických směrů, a totiž:

1. Využití norem ISO všude
2. Tvorba špičkových norem prostřednictvím globálního členství v ISO
3. Zapojení zainteresovaných stran a partnerů
4. Personální a organizační rozvoj
5. Využívání technologií
6. Komunikace

Každý strategický směr je rozpracován do řady priorit (či dílčích cílů). V rámci rozboru bylo snahou poukázat, jakými svými činnostmi SČS/KaStan již přispívají k naplňování nové Strategie. Je to široká škála činností, a pokud budou získávány prostředky i do budoucna, může ÚNMZ jako národní člen ISO dokladovat svůj příspěvek do procesu implementace Strategie. SČS/KaStan mají ovšem ambici přispívat k naplňování strategie ještě účinněji a k tomu uvádějí v rozboru doporučení či podněty k dalším aktivitám, které mohou být ÚNMZ zváženy. Účinnějším zapojením SČS/KaStan – prezentujících spotřebitelské zájmy se má dosáhnout, aby spotřebitelé obecně viděli prospěch plynoucí z norem a podpořili poptávku po zboží a službách, které tyto normy dodržují.

SČS/KaStan zdůrazňují národní aspekt podpory zapojení spotřebitelů do normalizace. Teprve od něho se odvíjí či navazuje na něj zapojení na regionální (evropské) a globální úrovni. Akcent na národní zapojení je tedy v rozboru zřejmý.

Příklady současných aktivit

¹ Připomeňme, že Kabinet založilo SČS jako o.p.s. se základní misí podpory zapojení spotřebitelů do technické normalizace a standardizace obecně.

- Založení a úspěšný rozvoj fungování Kabinetu pro standardizaci – národního modelu podpory zapojení spotřebitelů do normalizace a koordinace takového zapojení. Organizační a koordinační struktura odvíjející se od funkce Kabinetu a jeho Programového výboru je základem pro konkrétní aktivity popisované v plnění národního sektorového programu či v rozboru strategie ISO.
- Členové ISO mají zlepšovat spolupráci se zainteresovanými stranami např. s přihlédnutím k potřebám jazykovým a překladovým. SČS/KaStan připravují aktualizované přehledy ISO/IEC a CEN/CLC norem a dokumentů (pokynů) obsahově ve vztahu ke spotřebiteli. Ze seznamu vybírají prioritní témata s doporučením ÚNMZ k překladu (jako normy, TNI, aj.).
- Členové ISO mají zapojovat nejlepší odborníky do neustále se rozrůstajícího seznamu důležitých oblastí, které zohledňují globální výzvy, a co nejlépe tento cenný zdroj znalostí využít. SČS/KaStan udržují a rozvíjejí okruh externích spolupracovníků – odborníků pro různé obory normalizace. Jejich počet a hlavně míra vlastního zapojení do procesů normalizace jsou ovšem omezeny – omezenými finančními prostředky, ale obecně i nedostatkem takových osob pro spolupráci.
- Členové ISO mají podporovat důvěryhodnost ISO a zlepšovat její přitažlivost pro zainteresované strany, včetně spolupracovníků z mladší generace. Na propagování úlohy norem v různých oborech a ve vztahu k různým cílovým skupinám vydaly SČS/KaStan v minulých letech několik publikací, často s podporou ÚNMZ, ale nejenom – hledáme finanční zdroje i jinde, např. od Rady kvality ČR, od ministerstev, zejména od MPO aj.

3) Závěry, rekapitulace doporučení na rok 2017 a následující

- a. Udržet zastoupení spotřebitelů v řídicích/poradních/pracovních strukturách a platformách ÚNMZ a dalších českých orgánů (ČIA aj.), ANEC, ISO COPOLCO a dalších.
- b. Udržování a rozvíjení aktivit k plnění národního programu v příštím a následujících letech závisí na finančních zdrojích, které se podaří zajistit. Je třeba rozvíjet vícezdrojové financování působení Kabinetu pro standardizaci a hledat hlavní zdroje financování, které by zajistily ambiciózní formy jeho fungování. V návaznosti prohlubovat zapojení za účelem hájení zájmů spotřebitelů do konkrétních úkolů ve vztahu k technickým normám a předpisům na všech úrovních (národní, evropské, mezinárodní).
- c. Zapojit se do procesu přípravy vládní koncepce technické normalizace a poté na opatření k jejímu naplňování.
- d. SČS/KaStan jsou připraveny se podílet na posilování regionální – evropské normalizace – na naplňování cílů a konkrétních opatření Strategické vize pro evropské normy a Společné iniciativy pro evropskou normalizaci (JIES), a to zejména ohledně zvyšování účinného zapojení do procesů, edukativních aktivit zaměřených na různé cílové skupiny, včetně mládeže, atd.
- e. V návaznosti na prioritu Strategie: Sbírat, sdílet a dále rozpracovávat osvědčené postupy jednotlivých členů na podporu excelence systému ISO, např. podporovat regionální spolupráci a lepší propojení mezi členy (v rámci strategického směru 2) přispět ke zviditelnění modelu podpory zapojení spotřebitelů do normalizace založeného na funkci Kabinetu pro standardizaci zpracováním krátkého dvojjazyčného informativního dokumentu popisem „českého osvědčeného systému“, který by mohl být při vhodných příležitostech používán a šířen.
- f. Vydávat postupně soubor oborově/sektorově zaměřených metodických publikací zaměřených na normalizaci a zapojení zástupců spotřebitelů v procesu normalizace.
- g. SČS/KaStan budou každoročně aktualizovat seznam mezinárodních a evropských dokumentů (pokynů ISO/IEC, CEN/CLC) a norem, které mají přímý vztah k zájmům spotřebitele a navrhopvat je k překladu (zejména v rámci struktury ÚNMZ).
- h. Pokračovat v aktivitách ke zviditelnění normalizace (SČS/KaStan je budou samy iniciovat anebo jsou připraveny aktivně se spolupodílet) – publikace, semináře, konference na pomoc při prosazování

užívání mezinárodních a evropských norem, obecně a v konkrétních oborech a sektorech (např.: dětská obuv, dětská hřiště a sportoviště) a hledat inovativní formy takového zviditelňování. Např.: nabídnout (znovu, bylo tak již činěno několikrát) k realizaci projekt e-learningového vzdělávání o normách a normalizaci pro mladé (na základě projektu ISO). Pořádat či spolupřátat národní, regionální a mezinárodní konference.

- i. Udržování a rozvoj stránek www.top-normy.cz, které slouží SČS/KaStan jako základní komunikační prostředek s partnery, a pro technickou veřejnost atd. ve věci technických norem, jejich významu, prosazování jejich užívání, ohledně informací o vývoji v normalizaci a o připravovaných a uskutečněných akcích.

Příloha 1 - Vyhodnocení naplňování národního „sektorového“ programu priorit (ISO COPOLCO)

NÁRODNÍ „SEKTOROVÝ“ PROGRAM PRIORIT

PRO ZAPOJENÍ SPOTŘEBITELŮ DO NORMALIZACE

Aktualizovaný pro roky 2016 a násl.

Průběžné hodnocení plnění ke 30. 9. 2016 (barevně vyznačeno)

Pro roky 2013-2014 byl prvně na základě analýzy potřeb českých spotřebitelů zpracován program, který je východiskem pro koordinaci zapojování spotřebitelů do technické normalizace. Program byl od té doby několikrát aktualizován.

Tato aktualizace je prováděna od počátku r. 2016.

Program má přispět k větší srozumitelnosti a transparentnosti aktivit při spolupráci různých partnerů v oblasti zapojení spotřebitelů do normalizace.

(A) Politiky, programy, procesy

Systematické zapojování do tvorby politik, programů a plánů atd., které jsou pro zástupce spotřebitelů východiskem pro konkrétní zapojení do technické normalizace a spojených procesů.

- Účast na práci v ANEC
  - o Zapojení v řídicích orgánech ANEC (General Assembly, Steering Committee).
  - o Zapojení v pracovních skupinách ANEC.

Plnění (A1): Plněno

- Zapojení v řídicích orgánech ANEC: L. Dupal
- Zapojení v PS ANEC: M. Byrtusová (ITC), M. Živcová (domácí spotřebiče), L. Dupal (výrobky pro děti).

- Zapojení ve strukturách ISO COPOLCO, popř. ISO
  - o Zajištění koordinace spotřebitelů pro ÚNMZ ve věcech členství ISO COPOLCO (roční kontrakty s ÚNMZ), s cílem podpory Strategie ISO 2016-20.
  - o Účast v Pracovní skupině 3 ISO COPOLCO pro zapojení spotřebitelů do normalizace a pro školení (členem je ředitel SČS zastupující ÚNMZ).
  - o V případě lidských a finančních zdrojů zvážit účast v další PS (Bezpečnost výrobků).
  - o Výkon smluvního zpracovatele norem – zejména jejich přejímání překladem, zejména v oblasti bezpečnosti a kvality výrobků a služeb.

Plnění (A2): Plněno

- Pro rok 2016 se podařilo opět dohodnout s ÚNMZ podporu koordinace spotřebitelů v oblasti ISO COPOLCO pro národního člena ISO COPOLCO; v letošním roce je ústředním motivem podpora strategie ISO.
- L. Dupal je členem v PS 3 ISO COPOLCO a v průběhu roku 2016 se zapojoval do její činnosti. Předmětem zapojení byla zejména spolupráce na pilotním naplňování Consumer Directory pro zapojení v členských zemích ISO COPOLCO.
- Aktuálně se nejeví jako reálná možnost rozšiřování zapojení do dalších pracovních skupin, nicméně SČS/KaStan velmi pečlivě sledují vývoj PS pro služby. Tato PS se nyní jeví i atraktivnější pro zapojení než bezpečnost výrobků.

- V roce 2016 uzavřel ÚNMZ kontrakt s KaStan na zajištění překladů dvou pokynů CEN a CEN/CLC (informace o výrobcích pro spotřebitele, tvorba norem pro služby).

(B) Nástroje chování trhu

- o Podílení se na řešení specifických otázek vnitřního trhu EU, ochrany spotřebitele na něm, včetně specifických aspektů zvláště zranitelného spotřebitele, udržitelné společnosti, společenské odpovědnosti organizací apod.
- o Podpora strategických dokumentů EU a ISO na prioritní zaměření na spotřebitele, včetně:
  - Podpory uplatňování norem s cílem maximalizovat užitek a prospěch uživatelů norem; posilování spolupráce se vzdělávacími institucemi k dosažení tohoto cíle.
  - Zžitkování dosavadních zkušeností k dalšímu rozvíjení a uplatňování správné praxe pro účinnou koordinaci a monitoring zapojení stran do normalizace a další rozvíjení „našeho“ modelu zapojení spotřebitelů, případně dalších stran do normalizace.
- o Věnovat specifickou pozornost potřebám zvláště zranitelných spotřebitelů (děti, senioři a zdravotně postižené osoby).
- o Zviditelnění správné praxe partnerům na mezinárodním poli (např. členům ISO COPOLCO).
- o Zapojovat se systematicky do národních struktur ve vztahu ke společenské odpovědnosti organizací, udržitelné společnosti, prosazovat pohledy spotřebitelů, sledovat vývoj a zkušenosti ze zahraničí.

Plnění (B): Plněno

- SČS a KaStan jsou i v tomto roce zapojeny do více projektů řešení specifických otázek vnitřního trhu EU, ochrany spotřebitele na něm, včetně specifických aspektů zvláště zranitelného spotřebitele, udržitelné společnosti, společenské odpovědnosti organizací apod. Kde to lze, jsou prosazovány principy a nástroje normalizace.

Po dohodě s ÚNMZ je zapojeno SČS/KaStan do několika projektů ISO

- ISO/PC 245 Cross-border trade of second-hands goods
- ISO/PC 294 Guidance on unit pricing
- Draft ISO/IEC Guide 46 Comparative testing
- ISO/PC 303- Guidelines on consumer warranties and guarantees

- Pro ÚNMZ plní SČS/KaStan úkoly Programu rozvoje technické normalizace na rok 2016

- Koordinace zapojení českých spotřebitelů v ISO COPOLCO 2016
- Příručka Správné praxe pro provoz dětských hřišť a sportovišť – 3. etapa

- SČS/KaStan v květnu 2016 organizovaly národní konferenci se zaměřením na problematiku zranitelného spotřebitele a vydaly k tomu publikaci, s tématem zranitelný spotřebitel a technické normy. Ve vztahu k dětem vydaly publikaci se zaměřením na normalizaci dětských autosedaček.
- Informace o aktuálních událostech v zapojení spotřebitelů do technické normalizace byla zaslána do ISO COPOLCO a do ANEC pro zveřejnění v newsletters.
- SČS je zapojeno v Národní platformě pro společenskou odpovědnost organizací.

(C) Výrobová normalizace

Prosazování efektivního zapojení spotřebitelů do normalizace v jednotlivých komoditách výrobků na úrovni národní, evropské i mezinárodní.

- Sledovat aplikaci platné a sledovat vývoj nové legislativy EU ohledně obecné bezpečnosti výrobků. Specificky věnovat pozornost tématům chemických rizik a nanotechnologií, dozoru nad trhem, dosledovatelnosti původu apod.
- Sledovat vývoj a aktualizaci norem a pokynů ISO/IEC a CEN/CLC ve vztahu k bezpečnosti výrobků a oblastem ve vztahu k zájmům konečného spotřebitele (např. informace o výrobku, ochrana soukromí a osobních dat), ovlivňovat tyto procesy a prosazovat vydávání těchto norem a pokynů jako ČSN/TNI v překladu, anebo dohodnout jinou formu jejich publikování.
- Ve vztahu k normalizaci v jednotlivých výrobních sektorech se zaměřovat prioritně na oblasti
  - o bezpečnosti výrobků pro děti (chemická rizika, hračky a herní prvky, nábytek, obuv a textil apod.); (zásadní prioritou pro SČS zde bude zapojení do evropské normalizace pro dětskou obuv).
  - o domácích spotřebičů a dalších elektro-výrobků (včetně eko-značení);
  - o dalších průmyslových spotřebitelských výrobků a
  - o kvality a bezpečnosti potravin.

Plnění (C): Plněno

- SČS a KaStan sledují vývoj nové legislativy EU a norem ohledně obecné bezpečnosti výrobků a norem a pokynů ISO/IEC a CEN/CLC ve vztahu k bezpečnosti výrobků. Přehled dokumentů s doporučením k překladu je jednou přílohou závěrečné zprávy úkolu pro ÚNMZ. Priority a zájmy jsou v souladu s prioritami uvedenými v programu.
- Zástupci SČS/KaStan působí v řadě TNK včetně výrobků pro děti, potraviny, elektro spotřebiče, nanotechnologie ad. Seznam byl zásadně aktualizován v r. 2015 a je samozřejmě předmětem aktuálního vývoje.
- Zástupce SČS/KaStan (Dupal) je členem národního týmu pro stanovení požadavků pro EN pro dětskou obuv. Zároveň byl delegován ANEC pro koordinaci spotřebitelů v této věci.
- SČS vydává edici tiskovin Jak poznáme kvalitu, viz <http://www.konzument.cz/publikace/jak-pozname-kvalitu.php>. V letošním roce byly vydány nové svazky – Obiloviny a luštěniny, Vyvážená strava a zdraví, Sýry a tvarohy, Označování mastných výrobků, Nealkoholické nápoje, Čaj. SČS řídí a koordinuje činnost pracovní skupiny Potraviny a spotřebitel – viz <http://spotrebitelzakvalitou.cz/o-nas.php>.

(D) Normalizace ve službách

Prosazování efektivního zapojení spotřebitelů do normalizace v jednotlivých komoditách služeb na úrovni národní, evropské i mezinárodní.

- Prosazovat zavedení institutu obecné bezpečnosti služeb.
- Sledovat vývoj a aktualizaci norem a pokynů ISO/IEC a CEN/CLC ve vztahu k bezpečnosti služeb a oblastem ve vztahu k zájmům konečného spotřebitele (např. informace o službách, ochrana soukromí a osobních dat), ovlivňovat tyto procesy a prosazovat vydávání těchto norem a pokynů jako ČSN/TNI v překladu, anebo dohodnout jinou formu jejich publikování.
- Vyhodnocovat aktuální témata, která jsou velmi různorodá; hledat kapacity, jak se na co nejširší úrovni zapojovat. Zejména se zájem bude týkat následujících oblastí:
  - o Bezpečnost služeb
  - o Služby pro oblast turizmu
  - o Finanční služby

- Veřejné služby
- Doprava
- ICT služby, e-obchod

Plnění (D): Plněno

- SČS a KaStan sledují vývoj nové legislativy EU a norem ohledně bezpečnosti služeb a norem a pokynů ISO/IEC a CEN/CLC ve vztahu ke službám. Přehled dokumentů s doporučením k překladu je jednou přílohou závěrečné zprávy úkolu pro ÚNMZ. Priority a zájmy jsou v souladu s prioritami uvedenými v programu.
- Problematiku bezpečnosti služeb se podařilo na náš podnět zahrnout konkrétními opatřeními do Národní spotřebitelské strategie přijaté na počátku roku 2015 vládou. Cílem je legislativní zakotvení obecné bezpečnosti.
- E-obchod je ústředním tématem nové Evropské komise. SČS/KaStan se proto v průběhu roku zapojily do vícero aktivit ve vztahu k tématu (publikace, účast na seminářích a kulatých stolech – např. v PSP), aj.

(E) Podpora kvality a účasti 3. strany

Zapojovat se do procesů a podpory nástrojů, které spotřebitelé zajišťují kvalitu v oblasti výrobků i služeb.

- Zaměřit se ve zvýšené míře na životnost spotřebitelských výrobků.
- Zaměřit se ve zvýšené míře na funkčnost systémů zapojení třetí nezávislé strany do procesů posouzení shody.

Plnění (E): Plněno

- SČS ve spolupráci s KaStan realizuje v r. 2016 pilotní projekt k zavedení značky kvality na podporu zviditelnění životnosti výrobků.
- KaStan je správcem značky Ověřený provoz pro dětská hřiště a sportoviště, založené na účasti třetí strany a podpoře nezávislé kontroly.

Datování vydání programu: Březen 2016

Příloha 2 - Rozbor jednotlivých ustanovení Strategie

s ohledem a s důrazem na úlohu Sdružení českých spotřebitelů a Kabinetu pro standardizaci při jejím naplňování na úrovni národní, evropské a případně i v mezinárodním rozměru

Strategie ISO na období 2016–2020 obsahuje 6 strategických směrů, a totiž:

1. Využití norem ISO všude
2. Tvorba špičkových norem prostřednictvím globálního členství v ISO
3. Zapojení zainteresovaných stran a partnerů
4. Personální a organizační rozvoj
5. Využívání technologií
6. Komunikace

V následujícím je proveden přepis Strategie a ke každému strategickému směru, popřípadě i ke konkrétním prioritám (dílčím cílům), které považujeme za případné komentovat ve vztahu k zadání, je připojen krátký „rozbor“, barevně vyznačený, a to s uvedením příkladů, kde SČS/KaStan již se podílejí na uplatňování a realizaci podobných opatření a dále s uvedením námětů či doporučení na budoucí řešení a zapojení.

Strategie ISO 2016–2020

1. Využití norem ISO všude

Cílem ISO je vypracovávat mezinárodní normy, které jsou relevantní pro celý svět a využívají se všude.

Pro období 2016–2020 „využití norem ISO všude“ znamená:

- Zajistit ucelený a důvěryhodný soubor norem, který účinně využívá průmysl a který přináší zřejmé výhody jednotlivým ekonomikám
- Zpracovávat mezinárodní normy v jasném, srozumitelném jazyce, které jsou snadno čitelné a uživatelsky příjemné
- Umožnit členům ISO, aby úspěšně pronikali na trhy, podporovali použití norem ISO a zprostředkovali jejich obsah uživatelům
- Zvýšit míru využití norem jako podnikatelského nástroje
- Zjišťovat a uspokojovat měnící se potřeby uživatelů norem se zaměřením na to, jak by chtěli využívat normy ISO a jak by chtěli mít k nim zajištěnou dostupnost
- Zpracovávat podpůrné materiály, které doplňují mezinárodní normy a které mohou členové podle potřeby poskytnout uživatelům
- Poskytnout soubor mezinárodních norem pro posuzování shody použitelný pro všechna odvětví a všechny typy posouzení shody, který pomůže zajistit důvěru jednotlivých zainteresovaných stran v uplatňování norem
- Zavádět takové zásady na ochranu duševního vlastnictví, kterým budou rozumět a které budou dodržovat zpracovatelé i uživatelé norem

Existující zapojení a spolupráce

- Naplňování strategického směru 1 Využití norem ISO všude souvisí bezprostředně s účinným zapojením zainteresovaných stran do normalizačních procesů, a tedy i spotřebitelů. K tomu více uvádíme v rozboru

ke strategickému směru 3 dále (založení a fungování obecně prospěšné společnosti Kabinet pro standardizaci (KaStan)).

- Příklady konkrétního dosavadního zapojení spotřebitelů ve vztahu k naplňování strategie:
  - Zvýšit míru využití norem jako podnikatelského nástroje a zpracovávat podpůrné materiály, které doplňují mezinárodní normy a které mohou členové podle potřeby poskytnout uživatelům
    - Zviditelnění úlohy norem v různých oblastech výroby, služeb, uživatelů norem, s dopady na spotřebitele – publikace, semináře, aj. formy:
      - Příručka správné praxe pro bezpečný provoz veřejných zařízení (2016)
        - Text příručky byl pro druhé vydání aktualizován a doplněn a srozumitelně formuluje povinnosti provozovatele dětských hřišť, sportovišť a podobných zařízení. Publikace také vysvětluje, jak může provozovatelům pomoci značka kvality. E-verze je k dispozici - [Zde](#).
  - Zjišťovat a uspokojovat měnící se potřeby uživatelů norem se zaměřením na to, jak by chtěli využívat normy ISO a jak by chtěli mít k nim zajištěnou dostupnost
    - SČS/KaStan již před více lety iniciovaly a poté prosazovaly překlady do češtiny ISO/IEC a CEN/CLC norem a jiných dokumentů (pokynů) ve vztahu ke spotřebiteli. Na realizaci překladů vybraných dokumentů se postupně i více podílely.
  - Zavádět takové zásady na ochranu duševního vlastnictví, kterým budou rozumět a které budou dodržovat zpracovatelé i uživatelé norem
    - Publikace - Ochrana soukromí spotřebitele v digitálním světě (priority z hlediska spotřebitelů)

Návrhy k příštímu zapojení a spolupráci

- Konkrétní podněty, které by mohly být i ve vztahu k této prioritě, uvádíme v dalších prioritách, kde je jejich zařazení případnější.

2. Tvorba špičkových norem prostřednictvím globálního členství v ISO

Stěžejní silnou stránkou ISO je decentralizovaný, profesionální systém pro zpracovávání mezinárodních norem, který se opírá o členy organizace ISO. Právě prostřednictvím svých národních členů dokáže ISO identifikovat a uspokojovat potřeby trhů a společností, zapojit široké spektrum zainteresovaných stran, rozšiřovat normy a podporovat jejich uplatňování.

Aby organizace zajistila vysokou kvalitu norem, musí vynikat ve své základní činnosti – tvorbě norem (kam patří uplatňování správných normalizačních postupů včetně těch, které stanovila Světová obchodní organizace) a stejně tak musí zajistit, že dokáže vytěžít co nejvíce ze své neocenitelné sítě národních členů.

Pro období 2016–2020 „tvorba špičkových norem prostřednictvím globálního členství v ISO“ znamená:

VYNIKÁNÍ V ZÁKLADNÍ ČINNOSTI – TVORBĚ NOREM

- Vypracovávat normy, které jsou důležité pro trh a odpovídají potřebám průmyslu, regulátorů, spotřebitelů i ostatních zainteresovaných skupin

- Zlepšovat zpracování norem z hlediska ucelenosti, účinnosti a včasnosti na základě správného řízení projektů, technické, redakční a procedurální důslednosti a účinné informační a komunikační podpory
- Zajistit, že odborníci nebudou ztrácet ze zřetele uživatele norem ISO
- Posílit schopnost komisí ISO a jejich vedoucích budovat konsenzus mezi odborníky z různých zemí, kultur a kategorií zainteresovaných stran
- Zvažovat horizontální a systémové otázky pro stávající pracovní program a při rozvíjení nových oblastí
- Sdílet nástroje a technologie k usnadnění práce ISO na tvorbě norem

ÚPLNÉ VYUŽITÍ POTENCIÁLU ČLENSKÉ SÍTĚ ISO

- Budovat kapacitu členů, aby se zajistilo, že mohou být nápomocní svým trhům, od zapojení zainteresovaných stran až po šíření norem
- Sbírat, sdílet a dále rozpracovávat osvědčené postupy jednotlivých členů na podporu excelence systému ISO, např. podporovat regionální spolupráci a lepší propojení mezi členy
- Využívat vztahy mezi členy pro identifikaci nových potřeb pro vznik norem, které odpovídají potřebám trhu

Existující zapojení a spolupráce

- Strategie uvádí, že prostřednictvím svých národních členů dokáže ISO identifikovat a uspokojovat potřeby trhů a společnosti, zapojit široké spektrum zainteresovaných stran, rozšiřovat normy a podporovat jejich uplatňování. K tomu se podařilo již před více lety založit v ČR systém koordinace zapojení spotřebitelů pro oblast ISO COPOLCO, jenž každoročně zadává a využívá ÚNMZ jako člen ISO COPOLCO. Koordinaci v rámci úkolů podpory standardizace zajišťuje SČS/KaStan. Tento systém svým dílem přispívá k naplňování vize ISO COPOLCO a měl by tedy být dále nejen udržován, ale i rozvíjen. Pro ÚNMZ je to zcela konkrétní a velmi doložitelný důkaz naplňování zásady podpory zapojování spotřebitelů do procesů normalizace.
- Naplňování cíle ‚Zvažovat horizontální a systémové otázky pro stávající pracovní program a při rozvíjení nových oblastí‘ napomáhá existence Národního ‚sektorového‘ programu priorit pro zapojení spotřebitelů do normalizace, jehož průběžné plnění je diskutováno výše. Program je sice prioritně připravován na základě plánů a programů ISO COPOLCO, ANEC, EK, CEN, CLC atd., ale jeho vyhodnocování zároveň slouží jako základ pro zpětnou vazbu při navrhování nových položek plánů na evropské a globální úrovni. Nejsilnějším příkladem je prosazení tématu bezpečnosti dětské obuvi do plánu evropské normalizace, některých položek pro normalizaci v ISO (služby) aj.
- Strategický směr 2 rovněž předpokládá, že členové ISO budou podporovat regionální spolupráci a lepší propojení mezi členy. Evropská normalizace je provázána i spoluprací s Evropskou komisí, její rámec je upraven více dokumenty. Před několika lety byl přijat ‚balíček pro evropskou normalizaci‘²; na jeho naplňování se SČS/KaStan podílely realizací více úkolů – publikace k ochraně soukromí v digitálním světě, osvětová publikace k označení CE, publikace Co dáme normám, dáváme spotřebiteli (Technické normy a jejich význam pro spotřebitele) aj. Aktuálně různé zainteresované strany včetně EK podepsaly

² Zejména: Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru - Strategická vize pro evropské normy – další pokroky v posílení a urychlení udržitelného růstu evropského hospodářství do roku 2020 - KOM(2011) 311 v konečném znění; a Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1025/2012 ze dne 25. října 2012 o evropské normalizaci, (...)

dokument o společné iniciativě pro evropskou normalizaci (JIES), která má přispět k dalšímu prohloubení spolupráce zainteresovaných stran. V době zpracování této Analýzy k naplňování Strategie ISO 2016 – 20 mají být zveřejněna konkrétní opatření k naplňování JIES.

Návrhy k příštímu zapojení a spolupráci

- ČR/ÚNMZ má s čím přispět k cíli ‚Sbírat, sdílet a dále rozpracovávat osvědčené postupy jednotlivých členů na podporu excellence systému ISO, např. podporovat regionální spolupráci a lepší propojení mezi členy‘. Model Kabinetu, rozvíjený v minulých letech, byl na více mezinárodních platformách a úrovních prezentován (newsletter ISO COPOLCO a ANEC, plenární zasedání ISO COPOLCO a další); jako další krok se nabízí možnost – v návaznosti na bod výše: *Sbírat, sdílet a dále rozpracovávat osvědčené postupy jednotlivých členů na podporu excellence systému ISO, např. podporovat regionální spolupráci a lepší propojení mezi členy* - zviditelnění našeho modelu zpracováním krátkého dvojjazyčného informativního dokumentu, „českého osvědčeného systému“, který by mohl být při vhodných příležitostech používán a šířen.
- SČS/KaStan jsou připraveny se podílet na naplňování cílů a konkrétních opatření Strategické vize pro evropské normy a Společné iniciativy pro evropskou normalizaci (JIES), a to zejména ohledně zvyšování účinného zapojení do procesů, edukativních aktivit zaměřených na různé cílové skupiny, včetně mládeže, atd.

3. Zapojení zainteresovaných stran a partnerů

Účinné a široké zapojení jednotlivých zainteresovaných stran je zásadní pro zachování důvěryhodnosti organizace ISO a významu mezinárodních norem. Je proto třeba zajistit, aby všichni členové ISO byli schopni nejen účinně spolupracovat s globálními a regionálními partnery, ale dokázali také úspěšně zajistit účast všech (svých) zainteresovaných stran. Jednotlivé zainteresované strany musí vidět svého národního člena jako prostředníka do ISO, jako organizaci, která je spolu s ostatními národními zainteresovanými stranami zapojí do významných záležitostí a propojí do globální debaty o normách. ISO musí jednotlivým zainteresovaným stranám jednoznačně ukázat svou hodnotu.

Pro období 2016–2020 „zapojení zainteresovaných stran a partnerů“ znamená:

- Zlepšovat spolupráci členů ISO se zainteresovanými stranami s přihlédnutím k úrovni jejich vývoje, očekávaným výsledkům v ISO, národním strategickým prioritám, potřebám jazykovým a překladovým, a rovněž k příležitostem regionální spolupráce
- V procesu tvorby norem ISO posílit přispívání co největšího počtu členů a jejich zainteresovaných stran, včetně (dosud) málo zastoupených skupin
- Zapojit nejlepší odborníky do neustále se rozrůstajícího seznamu důležitých oblastí, které zohledňují globální výzvy, a co nejlépe tento cenný zdroj znalostí využít
- Podpořit důvěryhodnost ISO a zlepšovat její přitažlivost pro zainteresované strany, včetně spolupracovníků z mladší generace
- Posílit vysledovatelnost norem a zdůrazňovat ty potřeby zainteresovaných stran, které vedly k jejich tvorbě
- Spolupracovat s klíčovými globálními a regionálními partnerskými organizacemi s jasným účelem a přínosem (např. IEC, ITU)

- Propojit se s akademickými kruhy a výzkumnými centry k zajištění silné vazby mezi normami a inovacemi

Existující zapojení a spolupráce

- Pro dosažení cíle „účinného a širokého zapojení jednotlivých zainteresovaných stran“ (na mezinárodní a evropské úrovni) je zásadní a k účelu systematické podpory zapojení spotřebitelů do normalizace již fungující obecně prospěšná společnost Kabinet pro standardizaci (KaStan). Proces proběhl s podporou NorwayGrants.

- Během let (od r. 2010) se podařilo „mnohé“ a s ohledem na reálně dostupné finanční prostředky je funkce KaStan nepochybným úspěchem.
- KaStan funguje nyní jako poměrně stabilní subjekt, který vykazuje řadu výsledků a výstupů (komentovaných na jiných místech této analýzy, např., viz Vyhodnocení naplňování národního „sektorového“ programu priorit (ISO COPOLCO) a jinde).
- Nízký, byť vícezdrojový rozpočet (1-1,5 M Kč) umožňuje držení jen velmi nízkého stavu pracovníků (fyzicky 2, v přepočtu 1), kteří se tak mohou soustředit jen na vybrané dílčí priority a aktivity; ambice širší koordinační práce na zapojení spotřebitelů v různých oblastech a oborech zůstává jen ambicí do budoucna. Součástí zdrojů činnosti KaStan je i podpora úkolů z rozpočtu ÚNMZ.

- Příklady konkrétního dosavadního zapojení spotřebitelů do naplňování strategie ve vztahu ke strategickému směru 3 (Zapojení zainteresovaných stran a partnerů) a konkrétním vybraným opatřením:

- Zlepšovat spolupráci členů ISO se zainteresovanými stranami s přihlédnutím k úrovni jejich vývoje, očekávaným výsledkům v ISO, národním strategickým prioritám, potřebám jazykovým a překladovým, a rovněž k příležitostem regionální spolupráce
  - SČS/KaStan již před více lety iniciovaly a poté prosazovaly překlady do češtiny ISO/IEC a CEN/CLC norem a dokumentů (pokynů) ve vztahu ke spotřebiteli. Na realizaci překladů se postupně více a více přímo podílely. Je důležité, aby nejenom samotné normy, ale i různé metodické dokumenty apod. byly k dispozici v češtině pro účastníky normalizačních řízení a tvůrce norem.
  - SČS/KaStan jsou intenzivně zapojeny do struktur ANEC cílených na rozvoj zejména regionální (evropské) normalizace.
- Zapojit nejlepší odborníky do neustále se rozrůstajícího seznamu důležitých oblastí, které zohledňují globální výzvy, a co nejlépe tento cenný zdroj znalostí využít.
  - SČS/KaStan udržují a rozvíjejí okruh externích spolupracovníků – odborníků pro různé obory normalizace. Jejich počet a hlavně míra vlastního zapojení do procesů normalizace jsou ovšem omezeny – omezenými finančními prostředky, ale i nedostatkem takových osob pro spolupráci.
- Podpořit důvěryhodnost ISO a zlepšovat její přitažlivost pro zainteresované strany, včetně spolupracovníků z mladší generace
  - SČS/KaStan iniciovaly úkol podpořený ÚNMZ ke zviditelnění Strategie ISO, jehož součástí je i tato analýza. Na propagování úlohy norem v různých oborech a ve vztahu k různým cílovým skupinám vydaly v minulých letech několik publikací, např.

- Přístupnost výrobků a služeb pro zvláště zranitelné spotřebitele (obsah a funkce technických norem)
- Co dáme normám, dáváme spotřebiteli (Technické normy a jejich význam pro spotřebitele)
- Bezpečnost dětí? Za pomoci technických norem
- Kvalita života pro všechny? Úloha technických norem
- Mezinárodní normy pro nás všechny.

Návrhy k příštímu zapojení a spolupráci

- Hledat takovou finanční a technickou podporu pro rozvoj činností KaStan, aby činnosti zapojení spotřebitelů do standardizace byly systematické, soustavné a z hlediska oborů mohly pokrýt co nejširší spektrum.
- Hledat podporu pro rozšíření zapojení SČS/KaStan do pracovních struktur ANEC a ISO COPOLCO (náklady na odborné - personální zázemí, ale i cestovné, technické zázemí atd.).
- Vydávat postupně soubor oborově/sectorově zaměřených metodických publikací zaměřených na normalizaci a zapojení zástupců spotřebitelů v procesu normalizace.
- Pravidelně aktualizovat seznam mezinárodních dokumentů a norem (ISO/IEC, CEN/CLC aj.), které mají přímý vztah k zájmům spotřebitele a navrhopat je k překladu (zejména v rámci struktury ÚNMZ).
- Pokračovat v aktivitách ke zviditelnění normalizace – publikace, semináře, konference a hledat inovativní formy takového zviditelnění (např. viz následující).
- Nabídnout (znovu, bylo tak již činěno několikrát) k realizaci projekt e-learningového vzdělávání o normách a normalizaci pro mladé (na základě ISO).

4. Personální a organizační rozvoj

Nejdůležitějším zdrojem ISO jsou její členské organizace a jejich sítě odborníků. ISO bude proto investovat do budování kapacity všech svých členů, a to na personální i organizační úrovni, prostřednictvím vzdělávacích, výzkumných a vývojových řešení. Tyto snahy zahrnují předávání znalostí mladší generaci odborníků.

Pro období 2016–2020 „personální a organizační rozvoj“ znamená:

- Členům ISO poskytovat řešení k budování jejich kapacity, s přihlédnutím k jejich strategickým prioritám, kultuře a hospodářskému rozvoji
- Poskytovat příležitosti pro členy ISO, aby mohli lépe vymezit, budovat a řídit svou účast v činnosti ISO
- Zpracovávat pracovní programy podle konkrétních individuálních a regionálních potřeb dalšího rozvoje kapacit různých členů ISO
- Rozvíjet partnerské vztahy a užší spolupráci:
  - Se členy ISO v otázkách sdílení národních poznatků a rozvoje
  - S mezinárodními a regionálními organizacemi za účelem budování kapacit ku prospěchu členů ISO

- Provádět *Akční plán ISO pro rozvojové země pro období 2016–2020*

Existující zapojení a spolupráce

- Tato priorita rozvíjí uvedené v předcházející prioritě.

5. Využívání technologií

Špičkové technologie, posuny v demografické struktuře, měnící se sociální chování a nové pracovní postupy založené na spolupráci staví všechny organizace před nové požadavky a příležitosti. Proměňuje se rovněž tradiční pojetí přijímání a využívání informací, a také pojetí jejich zveřejňování či souvisejících autorských práv. Dopad těchto změn je zvláště významný pro ty globální podniky, pro které představují informace základ veškeré činnosti. Jednou z takových organizací je také ISO.

Pro období 2016–2020 „využívání technologií“ znamená:

- Investovat do řešení, která usnadňují zapojení zainteresovaných stran a umožňují snadný přístup k obsahu přes síť členů ISO; členové tím získají možnost poskytovat své služby jednotlivým zainteresovaným stranám a uživatelům norem novými způsoby
- Poskytovat vylepšená rozhraní pro data a dokumenty a lepší „kompletní“ možnosti pro členy z hlediska národní implementace technologických řešení ISO
- Vyvíjet řešení, která jsou otevřená, přizpůsobitelná a odolná a odpovídají skutečným průmyslovým trendům a technologickému vývoji
- Podporovat členy ISO při zpracování, zveřejňování, vyhledávání, zpřístupňování, připomínkování a využívání a digitálního obsahu ISO a při jeho ochraně

Existující zapojení a spolupráce

- Tuto prioritu, samozřejmě velmi důležitou, z pozice SČS/KaStan či spotřebitelů obecně nepovažujeme za potřebné komentovat.

6. Komunikace

Pracovníci s rozhodovacími pravomocemi ve veřejném i soukromém sektoru, stejně jako všechny zainteresované strany a široká veřejnost si musí být vědomi hodnoty a dopadů mezinárodních norem. Pro splnění tohoto cíle je klíčová členská síť ISO s podporou Ústředního sekretariátu ISO. Vedle své úlohy coby národních normalizačních orgánů členové ISO „představují ISO“ ve své zemi a jsou motorem komunikace s jednotlivými skupinami, které mají o normy zájem a jsou jimi ovlivněny.

Pro období 2016–2020 „komunikace“ znamená:

- Připravovat vysoce kvalitní, účinné a snadno srozumitelné komunikační materiály s využitím celé řady médií k použití pro členy ISO
- Využívat propojení médií, komunikační technologie a sociální sítě ku prospěchu komunity ISO
- Pomáhat členům při budování pevných vztahů s národními vládami, místními podniky a vedoucími představiteli klíčových skupin zainteresovaných stran

- Zajišťovat konzistentní informační tok o otázkách, které mají pro ISO strategický význam, včetně hodnoty, výhod a dopadů mezinárodních norem
- Aktivně se účastnit klíčových akcí, jako jsou národní, regionální a mezinárodní konference, na pomoc při prosazování užívání mezinárodních norem
- Podporovat účinnou komunikační síť, která napomáhá aktuální a spolehlivé výměně informací mezi členy ISO a účinné komunikaci s partnerskými organizacemi

Existující zapojení a spolupráce

- SČS/KaStan navázaly, udržují a snaží se rozvíjet velmi úzký vztah se členem ISO za ČR - ÚNMZ. Staly se pevným článkem v komunikační strategii ÚNMZ ve vztahu ke spotřebitelům, ale nejen – SČS/KaStan oslovují i MSP, samosprávu atd.
- SČS/KaStan mají zástupce v poradních a pracovních strukturách ÚNMZ, ale i v orgánech dalších subjektů, které mají vztah k procesům normalizace, např. Českého institutu pro akreditaci.
- Zástupce SČS/KaStan se zúčastnil (případně i aktivně vystoupením), akcí pořádaných ÚNMZ, např. při příležitostech Světového dne technické normalizace, atd.
- SČS/KaStan pořádalo pod vlastním odborným a organizačním vedením několik akcí (konferencí apod.) cílených na zviditelnění normalizace, např.
  - Národní konference pod názvem Význam technických norem pro zvláště zranitelné spotřebitele, která se konala 5. května t.r. se zaměřila na vymezení pojmu zranitelného spotřebitele a zohlednění potřeb zranitelného spotřebitele v normách a technických předpisech včetně konkrétních příkladů. Konference byla určena ke zviditelnění technické normalizace a její úlohy pro specifickou skupinu spotřebitelů a uživatelů výrobků a služeb.
  - Národní konference – představení druhého vydání Příručky správné praxe pro bezpečný provoz dětských hřišť, sportovišť a tělocvičen, která se konala 18. října 2016.

Návrhy k příštímu zapojení a spolupráci

- Udržování a rozvoj stránek www.top-normy.cz, které slouží SČS/KaStan jako základní komunikační prostředek s partnery, technickou veřejností atd. ve věci technických norem, jejich významu, prosazování jejich užívání, ohledně informací o vývoji v normalizaci o připravovaných a uskutečněných akcích.
- SČS/KaStan budou iniciovat konání anebo jsou připraveny aktivně se spolupodílet na konání národních, regionálních a mezinárodních konferencí, na pomoc při prosazování užívání mezinárodních a evropských norem, obecně a v konkrétních oborech a sektorech (např.: dětská obuv, dětská hřiště a sportoviště).